

Міністерство культури України
Харківська державна академія культури
Факультет культурології
Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖЕНО
голова приймальної
комісії ХДАК

_____ 2019 р.

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

на освітньо-професійну програму підготовки магістра за
спеціальністю 034 «Культурологія»
(денна та заочна форми навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри
культурології
протокол № 9 від 20
лютого 2019 р.

УДК [930.85(100+4770)+008] (079,1)
ББК 63.3(0)-7p4+63.3(4УКР)-7p4+71.0p4
I-90

Друкується за рішенням ради факультету культурології
(протокол № 6 від 21 лютого 2019 р.)

Програма додаткового фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на спеціальність 034 «Культурологія» (освітній ступінь «магістр», денна та заочна форми навчання) / Укладачі: В.М. Шейко, доктор історичних наук, професор; О.А. Гаврюшенко, кандидат історичних наук, доцент. - Х.: ХДАК, 2019. – 16 с.

© Харківська державна академія
культури, 2019

© Шейко В.М., 2019

© Гаврюшенко О.А., 2019

З М І С Т

ВСТУП.....	4
ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ. ПРОГРАМА.....	6
ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ. ПРОГРАМА.....	10
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ.....	15

ВСТУП

Додаткове вступне випробування зі спеціальності «Культурологія» (освітній ступінь «магістр») являє собою випробування з дисциплін, які вивчалися вступниками всіх спеціальностей рівня «бакалавр» («магістр», «спеціаліст»).

Додаткове вступне випробування проводиться з метою перевірки якості загально-професійної й спеціальної підготовки потенційних студентів-магістрів і дозволяє виявити й оцінити готовність вступника до науково-практичної діяльності.

Вступники повинні мати такі загальні уміння та навички:

- здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку;
- комунікацію українською мовою та принаймні однією із поширених європейських мов;
- навички взаємодії із іншими людьми, уміння роботи в командах професіоналів різного профілю;
- уміння організації власної діяльності та ефективного управління часом.

Вступники повинні знати:

- категорійний і понятійний апарат сучасної культурології;
- основні закономірності і тенденції розвитку культурного життя суспільства;
- принципи і особливості культурної політики в Україні і в зарубіжних країнах.

Вступники повинні вміти:

- розробляти та самостійно вести культурологічні дослідження;
- здобувати і об'єктивно аналізувати інформацію, обробляти її з допомогою сучасних наукових методів;
- володіти навичками теоретичного аналізу і узагальнення гуманітарної інформації;
- перекладати оригінальну спеціальну літературу, редагувати наукові тексти, володіти однією з іноземних мов у своїй професійній діяльності.

Додаткове вступне випробування проводиться відповідно до Правил прийому в ХДАК у 2018 р.

Програма і форма додаткового вступного випробування є єдиною для всіх осіб, які не мають фахової освіти зі спеціальності «Культурологія».

Програма додаткового вступного випробування складається з таких дисциплін: «Історія світової культури» та «Історія культури України».

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ ПРОГРАМА

Характерні ознаки первісного способу мислення. Форми соціальної організації первісного суспільства. Походження мистецтва та його роль в первісному суспільстві. Характерні риси культури неоліту.

Основні етапи розвитку культури давньої Месопотамії. Наукова думка народів Месопотамії. Художня культура давньої Месопотамії. Світоглядні концепції давніх єгиптян. Художня культура Єгипту доби Давнього царства. Особливості розвитку культури Єгипту доби Нового царства.

Місце Античності в історії світової культури. Антропоцентризм, космологічність та агональність давньогрецького світогляду. Античний поліс як соціально-культурне явище. Давньогрецьке мистецтво класичного періоду. Роль театру в давньогрецькому суспільстві класичної доби. Характерні риси давньогрецької культури елліністичної доби.

Культура етрусків. Проблема самобутності римської культури. Особливості та досягнення культури давніх римлян. Римська культура наприкінці Республіки та на початку Імперії. Криза римської цивілізації: причини та прояви.

Роль греко-римських традицій у розвитку культури Візантії. Візантійська культура доби Македонської та Комніновської династій. Культура Візантії доби Палеологівського Відродження.

Середньовічна арабська освіта та наукова думка. Арабо-мусульманська культура Іспанії.

Середньовічна християнська модель світу. Освіта та наука середньовічної Європи. Розвиток культури європейського міста у XI - XIII ст. Народна культура європейського Середньовіччя.

Антична спадщина у контексті італійського Відродження. Формування ренесансного ідеалу людини. Реформаційний рух та його вплив на європейську культуру XVI-XVII ст. Ренесансні явища у культурі Франції, Англії, Німеччини, Нідерландів.

Формування світоглядних засад культури Нового часу : раціоналізм та наукова революція XVII ст. Бароко як світоглядна система і мистецький стиль. Класицизм як ідейно-художня система і провідний напрям мистецтва Європи XVIII ст. Культура Франції доби Просвітництва.

Європейська культура доби Романтизму.

Формування індустріальної цивілізації в Європі і США в XIX - XX ст.: вплив на культуру.

Культура модернізму. Художні напрями у культурі кінця XIX ст.. Імпресіонізм. Постімпресіонізм. Символізм. Модерн. Еволюція модернізму в художній культурі XX ст.. Експресіонізм. Кубізм. Футуризм. Абстракціонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм.

Література XX ст.: пошуки нових форм.

Масова культура XX ст.: особливості розвитку.

Характерні риси постмодерністської культури. Постмодернізм у мистецтві. Візуалізація і віртуалізація мистецтва.

Інформаційні технології як чинник розвитку сучасної культури.

Глобалізація культури і проблема збереження культурного різноманіття.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Бродель Ф. Грамматика цивілізацій / Пер. с фр. –М., 2008. – 552 с.
- Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV—XVIII с. У 3-х т. — К.: Основи, 1997. — 585 с.
- Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури. –К.: Кондор, 2004. –732 с.
- Гачев Г.Д. Национальные образы мира: Курс лекций. –М., 1998. –429 с.
- Гийу А. Византийская цивилизация. – Екатеринбург: У-Фактория, 2007. – 545 с.

- Голдстоун, Дж. Почему Европа? Возвышение Запада в мировой истории, 1500-1850. — М.: Изд-во Института Гайдара, 2014. — 224 с.
- Грималь П. Цивилизация Древнего Рима. — Екатеринбург: У-Фактория, 2008. — 512 с.
- Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. — М., 1984. — 350 с.
- Дейвіс Н. Європа: Історія. — К., Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2001. — 1463 с.
- Джеджора О. Історія Європейської Цивілізації. Ч.1. До кінця XVIII століття / Львів. Богослов. Акад., Ін-т іст. дослідж. Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. — Л.: Вид-во ЛБА. - 430 с.
- Ильин И. Постмодернизм : от истоков до конца столетия. — М., 1998. — 255 стр.
- История мировой культуры: Наследие Запада: Античность. Средневековье. Возрождение: Курс лекций / Под ред. С.Д. Серебряного. — М., 1998. — 429 с.
- История человечества: Т. 1–8 / Перевод. ЮНЕСКО. — М.: Изд. дом Магистр–Пресс, 2003.
- Кинелев В.Г., Миронов В.Б. Образование, воспитание, культура в истории цивилизаций. — М.: Владос, 1998. — 519 с.
- Кнабе Г.С. Материалы к лекциям по общей теории культуры и культуре античного Рима. — М.: Индрик, 1993. — 527 с.
- Косарева Л.М. Рождение науки нового времени из духа культуры. — М.: Ин-т психологии РАН, 1997. — 358 с.
- Кримський С., Павленко Ю. Цивілізаційний розвиток людства / С. Кримський, Ю. Павленко. — К.: Фенікс, 2007. — 316 с.
- Культура древнего Египта. — М., 1976. — 444 с.
- Культура древнего Рима. В 2 т. — М., 1985.
- Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. — М., 1992. — 376 с.
- Ліндсей Дж. Коротка історія культури. В 2 т. — К., 1995.
- Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти. — К.: Ніка-Центр, 2011. — 960 с.
- Очерки истории арабской культуры V–XV вв. — М., 1982. — 422 с.
- Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства. — К., 1996; 2000. — 360 с.
- Пікашова Т.Д., Шашкова Л.О. Основи історії науки і техніки. — К., 1997. — 399 с.

- Раков В.М. «Европейское чудо» (Рождение новой Европы в XVI–XVIII вв.): Уч. пос. –Пермь, 1999. –254 с.
- Рассел Б. Історія західної філософії. –К.: Основи, 1995. –756 с.
- Сурдель Д., Сурдель Ф. Цивилизация классического ислама. – Екатеринбург: У-Фактория, 2006. –544 с.
- Холлингсворт М. Искусство в истории человека. – М.: Издательство «Искусство», 1993. – 512 с.
- Шейко В.М., Богуцький Ю.П., Германова де Діас Е.В. Культурологія : навч. посібник. – Х. : ХДАК, 2011. -473 с.
- Шейко В.М., Гаврюшенко О.А., Кравченко О.В. Історія художньої культури. –Х., ХДАК, 1999–2002. –Ч. 1–5.

ДОВІДКОВІ ВИДАННЯ

- Енциклопедія історії України: у 10 т. – К.: Наукова думка, 2003-2013.
- Культурологія. XX век : Энциклопедия. Т. 1-2 / Гл.ред.: Левит С.Я. - М.: РОССПЭН, 2007. — 1392 с.
- Религиозные традиции мира. В 2 т. –М.: КРОН-ПРЕСС, 1996.
- Новая философская энциклопедия: В 4 т.-М.: Мысль, 2010.
- Європейський словник філософій. У 2 т. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2009.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

Українська культура як самобутній соціокультурний феномен. Характерні риси української національної культури.

Періодизація історії української культури. Витоки формування української культури. Передслов'янська доба у розвитку культури на території України. Міфологічна спадщина та її роль у розвитку давньоруської й української культури. Скіфо-сарматська культура на території України.

Християнізація Русі як культурний процес та його наслідки. Літописання доби Київської Русі. Архітектура доби Київської Русі. Образотворче мистецтво доби Київської Русі. Культура Галицько-Волинської Русі (XII – XIV ст.).

Формування української народності та її культури у XIV - XV ст. Ренесансно-реформаційні ідеї у розвитку культури України кінця XVI – першої половини XVII ст. Братський рух та його роль у розвитку української культури.

Розвиток освіти в Україні наприкінці XVI – XVIII ст. Острозький культурно-освітній осередок. Києво-Могилянська академія як колицка національної науки. Культурологічна діяльність Ф. Прокоповича і Г. Сковороди.

Розвиток друкарства в Україні у XVI ст. Полемічна література в Україні: генезис та ідейне спрямування. Гуманістичні тенденції у розвитку літератури в Україні у XV – XVI ст.

Козацтво як нова суспільна верства і культурний образ. Вплив козацтва на українську культуру.

Національно-визвольна боротьба XVII ст. як культурно-суспільне самоствердження українського народу. Літописання доби козаччини.

Бароко як системотворчий чинник української культури XVII – XVIII ст. Нові тенденції в українському живописі XVII – XVIII ст. Вітчизняна музична культура XVIII ст. Вертеп і

вертепна драма в українській культурі. Усна народна творчість другої половини XVII ст.

Національно-культурне відродження в Україні наприкінці XVIII –XIX ст. Формування університетських центрів. Харківський університет та його роль у розвитку української культури. Харківський колегіум та його роль у розвитку української культури. Культурно-просвітницька діяльність «Руської Трійці». Кирило-Мефодіївське товариство та його роль у розвитку української культури. Т.Шевченко як виразник української національної ідеї.

Українська художня культура XIX ст. Класицизм, романтизм та реалізм в українській культурі XIX ст. Становлення та розвиток української літератури. Українська театральна культура XIX ст. Українська музична культура XIX ст.

Модерністські тенденції в українській культурі кінця XIX-початку XX ст.. Модернізм в українському образотворчому мистецтві та архітектурі. Модернізм української літератури початку XX ст.

Культурна політика Гетьманської держави (1918 .).

Український авангард та його місце у світовому художньо-мистецькому просторі. Основні авангардистські напрями в українській художній культурі та їх представники : Д. Бурлюк, О. Кручених, О. Архипенко, К. Малевич, О. Богомазов, М. Бойчук та ін..

Політика українізації 1920-х років, її наслідки. Український театр 20 – 30-х років XX ст. Лесь Курбас. «Розстріляне Відродження».

Українська культура в умовах радянського тоталітарного режиму: специфіка соціокультурного процесу, метод соцреалізму. «Відлига» в українській культурі 60-х років XX ст.

Здобутки українського кінематографу XX ст. : О. Довженко, С. Параджанов.

Національно-культурний рух середини 1980-х – початку 1990-х.

Соціокультурні процеси в незалежній Україні. Сучасні глобалізаційні процеси та їх прояви у вітчизняній культурі. Постмодерністські тенденції в українській художній культурі. Перспективи збереження і розвитку української культури та ідентичності. Культурна політика України.

Культура української діаспори.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Власто А.П. Запровадження християнства у слов'ян: Вступ до середньовічної історії слов'янства. – К., 2004
- Горський В.С., Кислюк К. В. Історія української філософії : підручник. – К. : Либідь, 2004.
- Грицай М.С., Микитась К.Л., Шолом Ф.Я. Давня українська література. – К., 1989
- Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. / Навч. посіб. -К., 1996.
- Давня історія України / Навч. посіб. У 2 кн. -К., 1994-1995.
- Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI – XVIII ст. – К., 1983
- Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVI - XVIII ст. – К., 1996
- Ісаєвич Я.Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. – К.,1983
- Ісіченко І. Історія Христової церкви в Україні. – Харків, 2004
- Історія українського мистецтва: У 6 т. – К., 1968, т.3
- Історія української літератури XIX ст. В 3 кн. / Посіб. -К., 1995-1996.
- Історія української літератури XX століття / Навч. посіб. Кн. 1-2. -К., 1993-1995.
- Історія християнської церкви на Україні (Релігієзн. довідк. нарис) -К., 1992.
- Касьянов Г.В. Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний портрет та історична доля. – К., Едмонтон, 1992.
- Касьянов Г.В. Українська інтелігенція на рубежі XIX – XX ст.: соціально-політичний портрет. – К., 1993.

- Кирило-Мефодіївське товариство. У 3 т.- К., 1990
- Костомаров М.І. Закон Божий (Книга буття українського народу). – К., 1991.
- Кравченко О.В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації: монографія / О.В. Кравченко. – Х.: ХДАК, 2011. – 288 с.
- Культура і побут населення України. -К., 1993.
- Культура українського народу / В.М.Русанівський та ін. -К., 1994.
- Макарчук С.А. Писемні джерела з історії України. – Львів, 1999.
- Макарчук С.А. Український етнос (Виникнення та історичний розвиток). -К., 1992.
- Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. – К., 1996.
- Мицько І.З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576 – 1636). – К., 1990.
- Моця О.П., Ричка В.М. Київська Русь: від язичництва до християнства / Навч. посіб. -К., 1996.
- Нариси історії українського шкільництва (1905 – 1933). - К., 1996
- Нічик В.М., Литвинов В.Д., Стратій Я.М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – XX ст.) – К., 1990.
- Овсійчук В. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVIII ст. : Гуманістичні та визвольні ідеї. – К., 1985.
- Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах / Навч. посібник. -К., 1997.
- Описи Київського намісництва 70-80 рр. XVIII ст. -К., 1989.
- Описи Харківського намісництва кінця XVIII ст. -К., 1991.
- Попович М.В. Нарис історії культури України. – К., 2001.
- Реєнт О.П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). – К., 2003.
- Репресоване “Відродження”: (Українська культура у 20-ті роки). – К., 1993.
- Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X – поч. XX ст.) –К., 1991
- Толочко П.П. Від Русі до України. -К., 1998.
- Українська культура: історія і сучасність. – Львів, 1994
- Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / за ред. М.М. Заковича. – К., 2000. – 622 с.

- Українська художня культура: Навч. посіб./ За ред. І.Ф.Ляшенка. -К., 1996.
- Українське народознавство: Навч. посіб. -Льв., 1994.
- Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія. – Ч. 1,2. – К., 1995.
- Уляновський В.І. Історія церкви та релігійної думки в Україні. В 3 кн. - К., 1994.
- Феномен української культури: методологічні засади осмислення. – К., 1996.
- Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. – К., 1991.
- Шейко В.М. Історія української культури. – Харків, 2001.
- Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація. – Х., 2001.
- Шейко В.М., Александрова М.В. Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія. К. : Ін-т культурології Академ. мистец. України, 2009. – 311 с.
- Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури: навч. посібник. –3-є вид.,стер. - К.: Знання, 2011. – 271 с.
- Шейко В.М., Богущкий Ю.П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.) :монографія. – К.: Генеза, 2005. 592 с.
- Шейко В.М., Левіна В.Г. Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект : монографія. К. : Ін-т культурології НАМУ, 2010. – 207 с.
- Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури Слобідської України : навч. посібник. –Х.: ХДАК, 2012. – 224 с.
- Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: навч. посібник. – К.: Кондор, 2011. – 264 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ

Відповідно до Правил прийому до ХДАК, додаткове вступне випробування оцінюється як "зараховано" або "не зараховано".

Оцінка **«зараховано»** виставляється, якщо:

- правильно розкрито зміст запитання;
- теоретичні положення поєднані з практичними прикладами;
- продемонстровано знання сучасного стану проблем, є власна аргументована позиція з даного питання;
- дані повні і правильні відповіді на додаткові питання;
- випускник вільно висловлює свої думки, відповідь конкретна, логічна, послідовна.

Оцінка **«не зараховано»** виставляється, якщо:

- відповідь поверхнева, виявлено незнання базових понять спеціальності, сучасних проблем галузі;
- відсутні відповіді на додаткові запитання.

Навчальне видання

**Програма додаткового фахового вступного
випробування**
для абітурієнтів, які вступають на спеціальність
«Культурологія», освітній ступінь «Магістр» (денна та
заочна форми навчання)

Укладачі:

В.М. Шейко, доктор історичних наук, професор
О.А. Гаврюшенко, кандидат історичних наук, доцент

План 2019 р. Підписано до друку 2019 р.
Друкується в авторській редакції. Формат 60x84/16. Гарнітура
«Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф. Ум. друк. арк. 1,86.
Обл.-вид. арк. 1,98. Тираж 100 Зам. №

ХДАК, 61057, Харків 57, Бурсацький узвіз, 4.
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК